

Kiteen kaupungin kantelu valtioneuvoston oikeuskanslerille Kiteen poliisiaseman toimintojen supistamisesta

173/00.02.01.00.00/2026

Kaupunginhallitus 05.10.2026 § 269

Kiteen kaupunki sai keväällä 2026 tiedon suunnitelmista, jotka koskivat Kiteen poliisiaseman ja sen palvelujen tulevaisuutta. Kiteen kaupunki järjesti tapaamisen kaupungin ja Itä-Suomen poliisilaitoksen kanssa, missä Itä-Suomen poliisilaitoksen poliisipäällikön kanssa käytiin keskustelua tilanteesta.

Kiteen kaupunki toimitti 13.4.2026 yhdessä Tohmajärven ja Rääkkylän kuntien sekä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton kanssa Poliisihallitukselle ja Itä-Suomen poliisilaitokselle vetoomuksen Kiteen poliisiaseman ja sen palvelujen säilyttämiseksi. Vetoomuksessa tuotiin esille poliisiaseman merkitys Keski-Karjalan asukkaiden turvallisuudelle sekä poliisipäivystyksen ja lupapalvelujen saavutettavuudelle. Kaupunki kiinnitti huomiota myös alueen asukkaiden yhdenvertaisuuteen, oikeusturvaan, pitkiin asiointimatkoihin ja rajaseudun turvallisuusolosuhteisiin. Kaupungin vetoomuksessa vaadittiin lupapalvelujen ja poliisipäivystyksen säilyttämistä vähintään silloisella tasolla.

Poliisihallitus antoi vetoomukseen vastauksen 5.5.2026. Vastauksessa todettiin, että selvityksen kohteena olevilta paikkakunnilta ei lakkauteta poliisiasemia. Sen sijaan poliisilaitos hankkii tukeutumistiloja nykyisten epätarkoituksenmukaisiksi todettujen tilojen sijaan. Kyseisissä tiloissa partiot voivat pitää taukoja ja tehdä hallinnollisia tehtäviä valmiina hälytystehtäville. Lisäksi vastauksessa todettiin, että poliisilaitokset arvioivat, millaiset tilat ovat operatiivisen toiminnan kannalta tarpeelliset ja riittävät.

Itä-Suomen poliisilaitos on tehnyt 25.6.2026 päätöksen ja toimintasuunnitelman poliisin operatiivisen suorituskyvyn tehostamisesta Itä-Suomen poliisilaitoksessa ja Poliisihallitus on 25.6.2026 päätöksellään hyväksynyt Itä-Suomen poliisilaitoksen toimintasuunnitelman sekä myöntänyt luvan lähteä etenemään toiminnan tehostamiseksi.

Itä-Suomen poliisilaitos on ilmoittanut 13.8.2026 julkaisemassaan tiedotteessa, että poliisin lupapalvelujen käyntiasiointi päättyy Kiteellä 1.9.2026 ja että samalla päättyy Kiteen poliisipäivystyksen asiakaspalvelu. Tiedotteen mukaan Kiteen poliisiaseman toimitilan vuokrasopimus on irtisanottu. Kiteelle on tarkoitus järjestää valvonta- ja hälytys-toiminnan kannalta tarpeellinen tukeutumistila, jossa ei järjestetä poliisin asiakaspalvelua. Tilan on ilmoitettu toimivan ainoastaan poliisipartioiden huolto- ja taukotilana.

Kiteen kaupunki pyytää valtioneuvoston oikeuskansleria muun muassa tutkimaan, ovatko Poliisihallitus ja Itä-Suomen poliisilaitos menettelleet lain, asetuksen ja hyvän hallinnon vaatimusten mukaisesti päättäessään lopettaa Kiteen poliisiaseman lupapalvelujen käyntiasiointin ja poliisipäivystyksen sekä muuttaa poliisin toiminnan Kiteellä pelkäksi kenttäpartioiden tukeutumistoiminnaksi, arvioimaan onko päätös sisäministeriön asetuksen (367/2022) mukainen, kun asetuksessa tarkoitettu Kiteen poliisiasema muutetaan käytännössä asiakaspalvelua ja

poliisipäivystystä tarjoamattomaksi poliisipartioiden tukeutumistilaksi, arvioimaan onko toimipisteverkoston muutoksella tosiasiallisesti kierretty asetuksen muuttamista koskevaa säädösmenettelyä, arvioimaan onko muutosta valmisteltaessa selvitetty riittävästi sen vaikutuksia sekä arvioimaan onko Kiteen kaupungille, alueen muille kunnille, asukkaille ja muille keskeisille sidosryhmille varattu asian laatuun ja merkitykseen nähden riittävä mahdollisuus tulla kuulluiksi.

Kaupungin käsityksen mukaan muutoksen seurauksena Kiteellä ei ole enää sellaista kansalaisille palveluja tarjoavaa poliisiasemaa, jota sisäministeriön poliisilaitosten toimipisteiden sijaintipaikoista antaman asetuksen (367/2022) voidaan katsoa tarkoittavan. Koska asetusta ei ole muutettu Kiteen poliisiaseman osalta, mutta palveluja on karsittu siten, ettei poliisiasemalla ole enää lainkaan käyntiasiointia tai poliisipäivystystä, ollaan tilanteessa, jossa on perusteltua arvioida, toteutuuko asetuksen tarkoitus, vai pyritäänkö asetusta tosiasiallisesti kiertämään hallinnollisin järjestelyin.

Vaikka asetuksen sanamuoto ei yksityiskohtaisesti määrittele, mitä palveluja kullakin poliisiasemalla on tarjottava, on tästä huolimatta asetuksen tarkoituksen kannalta perusteltua arvioida, voidaanko tällaista tilaa pitää asetuksen tarkoittamana poliisiasemana. Jos Kiteen poliisiasema säilyy yhä asetuksessa, mutta kaikki kansalaisille suunnattu käyntiasiointi ja poliisipäivystys on poistettu ja nykyinen toimitila, henkilöstö ja kalusto siirretty pois, asetuksessa tarkoitetun poliisiaseman sisältö jää pelkästään muodolliseksi.

Perustuslain (731/1999) 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin, ja kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Kun poliisiaseman tosiasiallista toiminnallista asemaa muutetaan näin olennaisesti, asian käsitteleminen asetuksen muuttamista koskevassa säädösmenettelyssä olisi turvannut muutoksen avoimuuden, oikeudellisen arvioinnin ja vaikutusten selvittämisen. Nykyinen menettely vaikuttaa siltä, että asetuksen tarkoittamaa toimipisteverkostoa on muutettu tosiasiallisesti hallinnollisella ratkaisulla ilman säädösmuutosta.

Kiteen kaupunki katsoo, että asetuksen tarkoituksen toteutumista on arvioitava poliisiaseman tosiasiallisen toiminnan perusteella. Asetusta on siis tulkittava siten, että sen tarkoitus on turvata poliisipalvelujen tosiasiallinen saatavuus asetuksessa säädetyllä paikkakunnalla eikä kysymyksessä voi olla muodollinen toimipiste tai tila ilman todellisia palveluita.

Oheismateriaalina kantelu liitteineen.

Valmistelija: hallintopäällikkö Tuuli Ikäheimonen, puh. 040 105 1011, tuuli.ikaheimonen@kitee.fi

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, puh. 040 105 1001, pekka.hirvonen@kitee.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa valtioneuvoston oikeuskanslerille oheismateriaalina olevan luonnoksen mukaisen Kiteen kaupungin kantelun Kiteen poliisiaseman toimintojen supistamisesta liittyvässä asiassa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkintä: Kaupunginhallituksen jäsen Kari Pennanen poistui kokouksesta pykälän käsittelyn aikana klo 15:45-15:51 väliseksi ajaksi, eikä osallistunut päätöksentekoon.